

Teken- en schilderclub al meer dan 46 jaar

STREEKNIEUWS

De Goudse Streek
ne Goudse Streek

Speciale editie

maart 2021

i.v.m.

de

coronacrisis

Oproep 1!

Elkaar nog steeds niet ontmoeten en schilderen in het atelier.
Toch kunnen we contact houden en (op afstand) samen schilderen.

Blijf actief en doe mee met één of meer van de vele initiatieven.

Oproep 2!

Lekker met je hobby bezig geweest?

Getekend, geschilderd, een kunstprogramma gezien, een YouTube filmpje bekeken, naar een online-museum geweest, een toppertje gecreëerd, eens een keer iets heel anders geprobeerd, het maakt niet uit.

Schrijf er een (klein) stukje over, stuur het aan de redactie van Streeknieuws en inspireer daarmee leden die even in een schilderdip zitten.

TEKEN- EN SCHILDERCLUB "DE GOUDSE STREEK"

Opgericht 20 september 1973

www.degoudsestreek.nl

Atelier:

Nelson Mandela Centrum
Bernadottelaan 79
2806 JM Gouda
Tel: 06-12377594
(alleen tijdens de openingstijden)

Secretariaat:

Hilde Laan
Molenmeesterslag 25
2805 GX Gouda
Tel. : 0182-522170
E-mail: Hilde_Laan@hotmail.com

Giro:

IBAN: NL95 INGB 0002 2222 29

t.n.v.:

"De Goudse Streek"
Molenmeesterslag 25
2805 GX Gouda

Atelier tijdelijk gesloten i.v.m. de coronamaatregelen.

Normale openingstijden:

Dinsdag 19.30 -22.00 uur

Woensdag 11.00-15.30 uur

Donderdag 19.30-22.00 uur

Redactiecommissie:

Jasper Westra
jlevc.westra@gmail.com

Koos Los
koosenhelene@hetnet.nl

Angélique Coenraads-
Geurtjens
a.p.geurtjens@hotmail.nl

Inleveren van kopij voor
de volgende speciale editie
van "Streeknieuws"

vóór:

**26 maart
2021**

Heb je vragen, opmerkin-
gen of suggesties?
Laat het ons weten!

(lettertype: Arial, grootte 11)

Inhoudsopgave

.....	1
Inhoudsopgave	4
Voorzitterstreken.	5
Wat er komt, wat er is en wat er was.	6
Het atelier is helaas nog steeds gesloten.	6
Nieuwe groepsofdracht gezocht	6
Bloemen schilderen donderdag 4 maart.	7
Gerard en Koos gaan opnieuw samen aan de slag	8
Het geheim van de Meester.	9
Bericht van Cees Vegh.....	11
Whatsapp-avond 11 februari	12
Tips n.a.v. de workshop 'Servies schilderen'	16
"Schilderweetjes"	17
Kleuren mengen met olieverf	17
Tips.....	18
Handleiding voor het maken van een bijzondere vakantiekaart.....	18
Vrij tekenen en schilderen van Leo Verstoep.....	21
Verjaardagen	34

Voorzitterstreken.

Beste schildervrienden en -vriendinnen,

Rond deze tijd van het jaar zouden de voorbereidingen voor de Algemene Ledenvergadering (ALV) zijn afgerond en zouden we begin maart bij elkaar komen. Dit jaar is alles anders. We kunnen niet zoals gebruikelijk onze ALV houden waarin we terug blikken op het voorbije jaar, de financiële stukken waaronder de verantwoording over het afgelopen jaar en de nieuwe begroting jaar beoordelen, stemmen voor bestuur en commissies en de plannen voor het komende jaar bespreken.

Inmiddels heeft de penningmeester alle stukken gereed en de kascommissie heeft deze beoordeeld en in orde bevonden.

Ook overlegt het bestuur steeds over de mogelijkheden en onmogelijkheden om contact met elkaar te houden en gezamenlijke projecten te plannen. Verder is het verheugend, dat er steeds weer goede ideeën vanuit de vereniging komen en dat er veel animo is om daarin ook actief bij te dragen.

Gezien de onzekere situatie stelt het bestuur voor:

- De ALV uit te stellen en zo nodig te combineren met de ALV 2022.
- De financiële stukken op de site ter inzage te zetten onder "Voor leden".
- Een beroep op de commissies 2020 te doen om ook gedurende 2021 aan te blijven.
- De aftredende bestuursleden 2021 zijn bereid aan te blijven tot de ALV in 2022.

Opmerking over de financiën. Wat betreft de begroting voor 2021 is nog veel onzeker. Vooralsnog is ervan uitgegaan dat het in de loop van dit jaar toch wel weer mogelijk is het atelier te gebruiken. Wel is de contributie voor 2021 al met één kwartaal teruggebracht. In de loop van het jaar zal worden bezien of verdere korting mogelijk is.

Mocht u commentaar/bezwaren op bovenstaande voorstellen hebben, dan horen we dat graag.

Het bestuur wil zolang het atelier niet gebruikt kan worden graag regelmatig activiteiten plannen en ideeën ondersteunen voor (online) samenwerkingsprojecten. Graag horen we jullie voorkeur.

Blijf gezond en hou vol,

Koos

Wat er komt, wat er is en wat er was.

Het atelier is helaas nog steeds gesloten.

Het atelier is i.v.m. de coronamaatregelen tot nader bericht gesloten, maar een creatief oud Chinees spreekwoord luidt: *"eens een schilder, altijd een schilder"*. Dus.....

Nieuwe groepsopdracht gezocht

Per abuis is onderstaand bericht niet in het Streeknieuws van februari verschenen. Hierbij daarom alsnog:

Helaas, heeft niemand gereageerd op mijn voorstel: "Wie doet er mee?"

(zie voorgaande streeknieuws)

Het plan was om een gedeelte uit een schilderij te kiezen en dit vergroot weer te geven.

Bijna op hetzelfde tijdstip, stelde Mieke voor, om het "melkmeisje" te schilderen.

Gelukkig reageerden veel leden in de whatsappgroep.

Ik heb het melkmeisje vergroot weer gegeven nl 40 bij 50 cm.

Twee vliegen in een klap, een onderdeel uit een schilderij en ik deed mee met het melkmeisje schilderen.

Bovendien heb ik het melkmeisje in deze tijd geplaatst, door haar met mondkapje te schilderen.

Heel wat uurtjes bezig geweest en het was leuk om al die verschillende "melkmeisjes" te zien.

Ik hoop op weer zo'n leuke groepsopdracht.

Wie heeft een idee?

Groet Marianne

Bloemen schilderen donderdag 4 maart.

Beste schilders,

Jullie Museumcommissie zou héél graag weer iets willen organiseren. De laatste keer gingen we op 12 maart 2020, nipt voor de eerste lockdown, naar het Singer Museum in Laren om de tentoonstelling "De spiegel van de ziel van Toorop tot Mondriaan" te bekijken. We genoten van een interessante excursie met een heerlijke en gezellige lunch in het overvolle(!) café 'Het Bonte Paard'. Nu helaas ondenkbaar.

Op 11 februari hebben we thuis een schilderavond gehouden. Niet zo leuk als in ons atelier, maar het was toch heel geslaagd te noemen. Het is verrassend om te zien hoeveel verschillende afbeeldingen één onderwerp – in dit geval servies – kan opleveren. In navolging hiervan willen we als museumcommissie op **donderdag 4 maart van 20.00 uur tot 22.00 uur** ook een schilderavond organiseren. Het onderwerp "**bloemen of een bloem**" hebben we gekozen naar aanleiding van het tv-programma "**Het geheim van de meester**". Daar werd een bloemenschilderij van Rachel Ruysch uit de 17de eeuw nageschilderd. Het is natuurlijk niet de bedoeling, dat we het niveau van Rachel proberen te evenaren. Maar als je haar schilderijen bekijkt, raak je wel onder de indruk van de vele mogelijkheden die het schilderen van bloemen biedt. Je kunt een bloem of vergroting uit het boeket van Rachel Ruys kiezen. Ook een boeket of bloem; die je thuis hebt staan, naschilderen of -tekenen. De foto voegen we hierbij. Je kan natuurlijk ook een fantasie bloem of boeket maken.

Je krijgt vast weer zin in de lente als je met dit onderwerp een paar uurtjes aan de slag gaat! Waar het om gaat is dat we bij gebrek aan ontmoeting in het atelier, elkaars werk toch via WhatsApp kunnen zien. Graag zouden we dan foto's van het begin, halverwege en het eindresultaat aan elkaar laten zien. Wie doet er mee?? Je kan natuurlijk met iemand afspreken en overdag samen aan de slag gaan en dan 's avonds de foto's posten.
Doe je mee? Meld je aan via de app of e-mail.

Namens de Museumcommissie,
Joke, Mieke, Eeva

Nader:

Leuk, dat er weer een aantal schilders donderdagmiddag 4 maart mee gaan doen aan het schilderen van bloemen.

Tot nog toe gaan Janneke, Leo, Eefje, John, Marga, Theo, Mieke, Eeva, Astrid, Marianne, Nelly, Annette en Joke meedoen. Behalve Theo hebben jullie in het verleden ook wel eens bloemen geschilderd.

Misschien leuk om die alvast op de app te laten zien.

Ook als je niet mee doet en toch een mooi bloemenschilderij of -tekening hebt, is het leuk om die ook op de app te plaatsen.

Al voor 4 maart starten we met het plaatsen van een foto van de eerste opzet van je werkstuk.

Zonnige groet van de museumcommissie.

Gerard en Koos gaan opnieuw samen aan de slag

Gerard en Koos zijn samen een nieuw project gestart aan de hand van een foto genomen vanuit een hoge positie in San Gimignano – Toscane. De foto is gemaakt door een schoonzus van Koos. De eerste opzet van beiden.

Gerard

Koos

Het geheim van de Meester.

De komende dinsdagavonden te zien op NPO2 vanaf 20.30 uur.

De foto's zijn overgenomen van de AVRO/Tros site

De komende uitzendingen van gaan over:

Samuel van Hoogstraten. 'Trompe-l'oeil' - Stilleven (1664), Dordrechts Museum

Corneille – 'Le couple à la maison' (1951), Stedelijk Museum

Jan Steen – 'De Piskijker' (ca 1663-1665), Museum De Lakenhal

Koos

Bericht van Cees Vegh

Via Hilde als reactie op onze kerstkaart.

Dankjewel. Prachtig schilderij ook. Jullie ook een goede kerst, ondanks alles!
Ik heb (nieuws) een huis gekocht in het Hogeland.

Misschien wil je onderstaand ook bij de leden onder de aandacht brengen?

Ik had Koos beloofd, dat ik met info zou komen.

Het is de mail, die ik aan de cursisten van het Gouwe Palet heb gestuurd.

Ik wil proberen om komende zomer te starten met een aantal 'en plein air' schilderlessen in het Groningse land. Te hopen valt dat ik dan de verbouwing van het huis zover klaar heb, dat het atelier te gebruiken is. Als dit niet lukt, hoop ik uit te kunnen wijken naar wat bekenden in de buurt. Kortom, dit moet wel goed komen.

Driedaagse workshop 'Het Hogeland, en plein air'

Data: 2, 3 en 4 juli

Per dag doe je mee aan twee lessen, 10-12 uur en 13-15 uur. In totaal 6 lessen.

Van 12-13 uur is er een lunch, bij de prijs inbegrepen.

Kosten voor 3 dagen: € 175

Je zorgt zelf alle schildersmaterialen en voor een overnachting en de overige maaltijden.

Minimaal aantal deelnemers: 6. Maximaal aantal deelnemers: 12

Aanmelden:

Kan nu al. En je zit, totdat ik meer duidelijkheid kan geven, nergens aan vast. Als je je intentie uitspreekt hier aan mee te doen, zet ik je op een lijst. Uiterlijk 1 mei hoor je of de lessen kunnen doorgaan.

Hartelijke groeten

Cees

Als herinnering aan Cees Vegh en ter lering zie je hier verder hoe hij een schilderij "opbouwt" (afkomstig van facebook)

Whatsapp-avond 11 februari

Donderdagavond 11 februari heeft onze eerste whatsapp-atelier avond plaatsgevonden. Er hebben 11 leden meegedaan, niet teveel en ook niet te weinig, precies genoeg. Meer leden hadden natuurlijk ook mee kunnen doen.

Het creatieve gebeuren zou tussen 20.00 – 22.00 uur plaatsvinden. Een enkeling was al eerder begonnen, het avondlicht is lastig om bij te schilderen. Een ander kon misschien niet langer wachten?

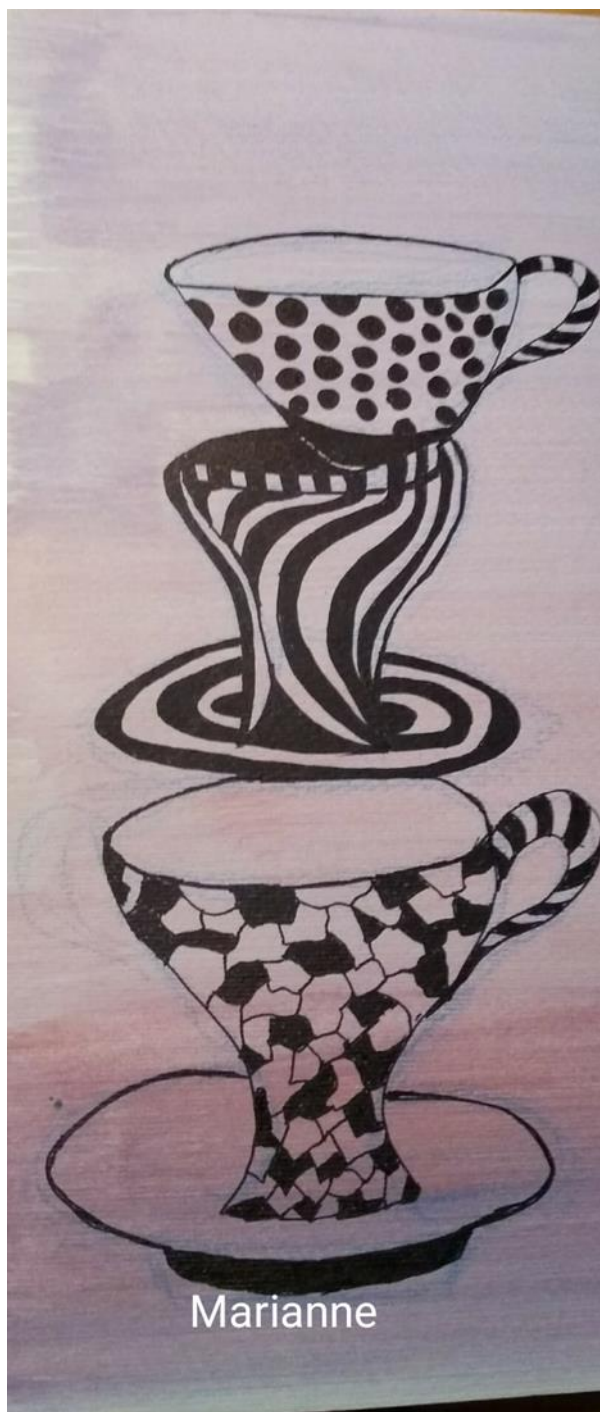
Het enthousiasme was enorm en daar zijn de resultaten ook naar. Heel leuk om zo jullie werk te zien, vooral ook het verschil in materiaal. Acrylverf, aquarelverf, olieverf en fineliner is gebruikt.

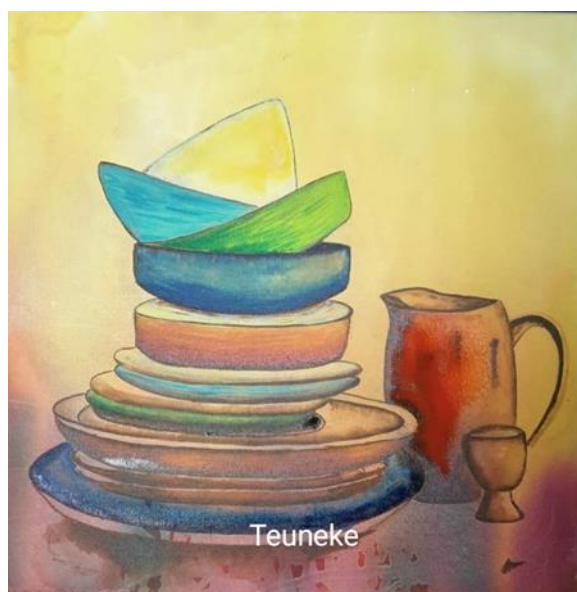
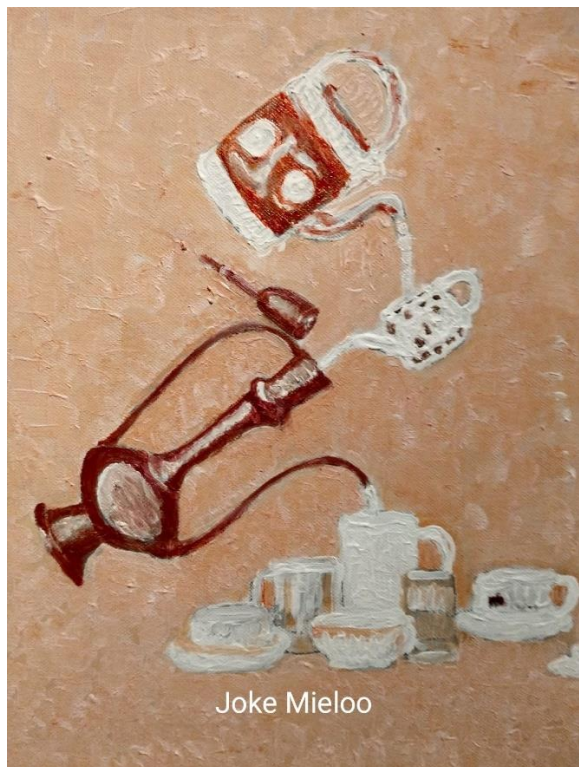
Eventjes leek het of wij echt met elkaar op het atelier waren, heel verbindend. Als je nog verder ge-
gaan bent, laat het zien. Mocht je enthousiast geworden zijn en ook begonnen met dit onderwerp,
laat het zien.

Hopelijk tot gauw.

Groet Marianne de Jong.

Foto's verzorgd door Mieke

Tips n.a.v. de workshop 'Servies schilderen'

Intrigerend vraagje van Linda in de WhatsAppgroep: "Hoe krijg je meer glans op je schilderwerk?"

1. Glimlichtjes.

Gegeven antwoord van enkele deelnemers (o.a. Marianne, Gerard, Mieke), waar je verder mee kunt: "Je kan eventueel ook kleine glimlichtjes aanbrengen."

Op een door Eeva ingezonden foto van op elkaar gestapelde blauwe kopjes is dit verschijnsel duidelijk te zien. Aan de rechterkant (daar waar het licht vandaan komt) zijn duidelijk witte (glans)strepen zichtbaar. Door het felle licht worden de heldere kleuren (hier dus blauw) getransformeerd in stralend wit met toon- of grijswaarde 0. Het blauw in de schaduw neigt naar toon- of grijswaarde 10. Deze tint (bijna zwart) wordt verkregen door menging van je gebruikte kleur blauw met gebrande omber of gebrande siena.

In eerdere artikelen van Streeknieuws (zie ook website) heb ik de termen 'toon- of grijswaarde' en het gebruik in de praktijk. Het is een hulpmiddel om bewuster te leren kijken.

Hoe je dit met verf in je schilderwerk toepast, is afhankelijk van de te gebruiken soort verf.

Aquarel:

- Witte (glim)plekken uitsparen. Dus geen verf aan brengen.
- Of eerst je papier (je drager) met een witte kaars de glimplekken) afdekken. Onze club-topaquarellisten kennen alternatieven in de handel en weten hier beslist meer van.

Acryl:

- De glimplekken na afloop met puur wit ophogen (bij heel fel licht).
- Afhankelijk van de hoeveelheid licht dat in de ruimte schijnt de kleuren door menging met wit al naar behoefte de gewenste glans geven.

Olie:

- Zie ook bij acryl.
- Door de langere droogtijd is het gemakkelijker achteraf kleurnuances (geringere verschillen in toon- of grijswaarden) in de verf aan te brengen.

2. Vernissen.

Ben je klaar met je schilderij, dan wil je dit laten schitteren, laten glanzen.

De oorspronkelijke glans van pure acryl gaat verloren bij verdunning met water of bij het mengen met wit om tinten lichter te maken. Er bestaan schilders media, die de glanskracht van olieverf weten te behouden.

Een andere oplossing is het vernissen van je kunstwerk. Je geeft je eindproduct zo meer glans.

- Let op: Een aquarel moet je niet vernissen, sprayen, lakken of een of ander deklaag aanbrengen. Doe je dit, dan zijn de gevolgen rampzalig.
- Als alles droog is, kun je bij acryl direct na de laatste verfstreek een dunne vernislaag aanbrengen.
- Bij olieverf moet je geduld hebben. Eerst moet de verf door en door droog zijn. Dit kan grofweg een jaar duren. Als je de verf te snel met vernis afdekt, kan de olieverf niet meer ademen met alle bijkomende ellende van dien. Gelukkig bestaat er retouchevernis, die wel direct aangebracht kan worden. Deze sluit de olieverf niet luchtdicht af en kan door poriën blijven ademen. Na een jaar moet de definitieve vernis worden aangebracht. Een dunne laag!

Er zijn 3 types vernis al naar gelang de persoonlijke voorkeur van de schilder: glanzend, mat en half-mat.

Het is verstandig om eerst uit te proberen welke soort je voorkeur heeft.

Zelf vernis ik mijn schilderdoeken niet of als ik dit toch doe (zelden), gebruik ik de matte.

Glanzende vernis kan naar je smaak wel eens te veel glans geven. Het schilderij kan dan als een soort spiegel werken. Je ziet dan meer reflecties en naar de eigenlijke afbeelding moet je maar raden. Zoek je eigen voorkeur. Die is bij ieder anders.

Het nut van vernissen is het beschermen van de verflaag tegen vuil, vocht, (tabaks)rook en andere door de buitenlucht aangewaaide ongerechtigheden.

Nadeel:

Het vergelen van de vernis door ouderdom en de reeds genoemde vervuiling, kan zeker na circa zo'n 60 jaar optreden. Er ontstaat craquelé (dit zijn barstjes in de verf). Zo'n lang leven hebben we hoogstwaarschijnlijk niet voor ons om dit bij je eigen werk waar te nemen. Behalve de ijzer- en ijzersterke. Met schoonmaken is dit te herstellen, het verwijderen van de oude vernislaag. Wel door een vakman laten doen.

Jasper Westra

"Schilderweetjes"

Kleuren mengen met olieverf

Geleerd van Dirk Buitelaar maar het blijft zelf veel oefenen.

Kleuren mengen leer je mede door te experimenteren. Mede door ontdekkingen. Niet door van tevoren opgestelde schemaatjes. Er zijn vele manieren om kleuren te mengen. Afhankelijk van je stijl van schilderen. Deze moet je zelf ontdekken. Leren van je fouten en onvoorspelbare toevalligheden. Niet direct iemand vast leggen op een bepaalde (misschien eenzijdige kijk?) wijze. Wat voor de een lekker werkt, hoeft voor de ander niet te werken. Hier echter enkele algemene, korte basisprincipes.

BASIS KLEUR IS ALTIJD WIT

<u>BASISKLEUR</u>	<u>1 STE KLEUR MENGEN MET</u>	<u>GEEFT NIEUWE KLEUR</u>
WIT Gele oker	WIT GROEN ROOD	lichte okerachtige tinten geel groene tinten minder fel rood
WIT Cadmium geel licht / donker	WIT BLAUW	lichte tinten geel groen
WIT Gebrande siena	WIT GROEN GELE OKER	rose tinten bruinachtige groene tinten licht bruine tinten
WIT Gebrande omber	WIT/BLAUW/ROOD GELE OKER	diverse tinten grijs warm grijs

WIT	Groen vertemeraude	WIT/GELE OKER/ CADMIUM GEEL ULTRAMARIJN	warme groene tinten koele groene tinten
WIT	Ultramarijn blauw	WIT/OMBER/tipje ROOD	warme blauwe kleuren
WIT	Kobalt blauw	WIT	koele blauwe kleuren
WIT	Vermiljoen rood	DIVERSE KLEUREN CADMIUM ORANJE BLAUW	een weinig gloedvolle kleur een gloedvolle kleur violetachtige kleuren
WIT	Karmijn of Kraplak	WIT/BLAUW ULTRAMARIJN BLAUW	violet tot rose tinten zeer donker (gebruiken als zwart)

Het eindresultaat van het mengen is afhankelijk van de gebruikte verfsoorten.

Wees voorzichtig met het gebruik van de primaire kleuren GEEL/ROOD/BLAUW eenmaal te veel hiervan is moeilijk terug te draaien.

Koos

Tips

In deze coronatijd wil je wellicht een goede bekende een zeer persoonlijke groet sturen. Hieronder een wel heel bijzondere mogelijkheid die ik van een collega-zomerschilder kreeg.

Handleiding voor het maken van een bijzondere vakantiekaart

Ook in coronatijd kun je wandelen en op mooie plekken schetsen

Inplaats van de gewone gekochte ansichtkaart kun je met wat tekeningen van je vakantieregio een mooi boekje van 8 pagina's maken ter grootte van een kaart. Je moet wel op een plaats zitten met een kopieerapparaat in de buurt of eerst een blanco boekje maken en daarna de tekeningen.

De basis is een A3-vel papier dat zodanig gevouwen wordt dat er een A6 formaat overblijft (dat is zo'n beetje het formaat van ansichtkaart)

Tekeningen

Om te beginnen heb je natuurlijk een paar tekeningetjes nodig.

Je kunt op iedere pagina één tekening zetten maar ook is het mogelijk om op pagina 2 - 3 en op pagina 6 - 7 een dubbele pagina te gebruiken.

De originele tekeningen verkleinen naar A6 pagina formaat. Plak en knip de tekeningen op de goede plaats op een A3.

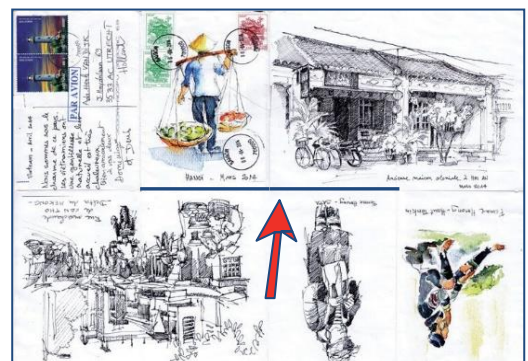
Als alles op zijn plaats zit maak je (of laat je ma-ken) een aantal kopieën.

Het worden dus éénzijdige A3 prints.

Sneden maken

Voor je aan het vouwen begint moet je 2 sneden in het papier maken onder de middelste pagina's dus waar de rode lijn staat.

Vouwen

Eerst ga je het A3-vel vouwen naar A6 zodat er een soort rillijn in het papier ontstaat en straks makkelijker in de "plooi" valt.

Leg het vel A3 plat neer en schuif de zijkanten naar binnen zodat de middelste vouw naar boven komt.

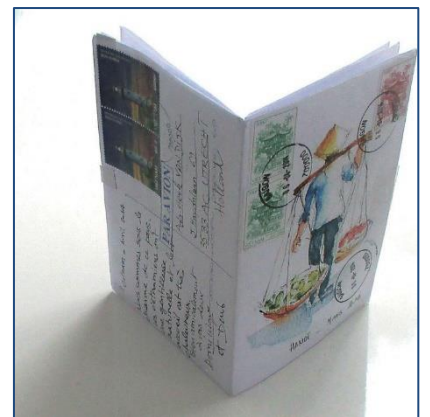

Ga zover door dat de opstaande pagina's omvallen, de voorste naar links en de achterste naar rechts. Als alles plat ligt pak je de middenvouw op en trekt die omhoog en vouw verder dubbel.

Nogmaals vouwen en het A6 boekje is klaar. Dichtplakken met tape of een ander soort plakker. Voorzien van adres en postzegel.

Succes verzekerd!

Koos

Vrij tekenen en schilderen van Leo Verstoep

Al heel wat jaren oud maar nog steeds actueel zijn de schildertips van onze oud-voorzitter en oprichter van De Goudse Streek, Leo Verstoep. Gevoegd een kopie van zijn werk in dit Streeknieuws en dat van de komende maanden.

De nog op een mechanische typemachine geproduceerde tekst en met een stencilmachine vermenigvuldigde document is op enkele plekken iets minder goed leesbaar. Ook waren correcties in die tijd nog niet zo simpel als tegenwoordig derhalve komen er ook enkele achtergebleven taal en stijl-fouten voor. Daarvoor excuus aan de huidige lezers. Het geheel blijft echter ook in de huidige tijd een leerzaam document.

De jongere leden moeten maar even op internet zoeken wat een typemachine en stencilmachine precies is. Maar hier van beiden een voorbeeld.

Figuur 1, typemachine

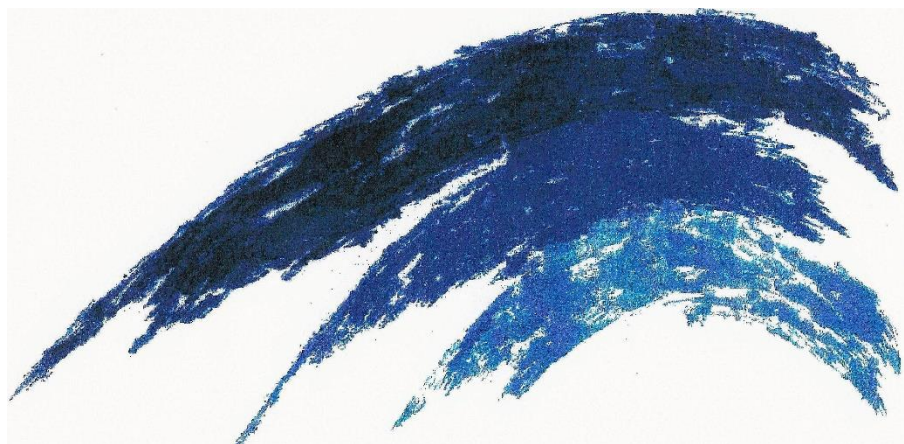
Figuur 2, stencilmachine

VRIJ TEKENEN-SCHILDEREN

voor leden van de

TEKEN- EN SCHILDERCLUB

“DE GOUDSE STREEK”

Herdruk 2021

Samengesteld door Leo Verstoep.

Oprichter en oud-voorzitter van "De Goudse Streek"

Deze schriftelijke bijdrage is bedoeld voor onze leden die nog niet zo lang met hun hobby tekenen en schilderen bezig zijn.

Maar ook de meer gevorderden zullen er zeker ook nog wel wat van op kunnen steken.

In deze bijdrage wordt o.a. behandeld:

- * de zwart-wit techniek.
- * perspectief in lijn en kleur.
- * de toonwaarden van grijs naar zwart.
- * de stofuitdrukking, de vertellende lijn.
- * het tekenen van de ellips.
- * pen- en penseel tekenen.
- * kleur en kleurmengingen.
- * de aquareltechniek.
- * koptekenen.
- * figuurtekenen, de proportieleer.
- * het tekenen van handen en voeten.

Door dit werkje hoop ik u een eindje op weg te kunnen helpen met praktische informatie en tips.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

1
Wat TEKENTIPS van Leo Verstoep.

Nu we een aantal nieuwe leden op onze club mogen begroeten, wil ik proberen om speciaal voor hen die pas met hun hobby tekenen en schilderen beginnen, wat tips aan de hand te doen. ik wil hiermee bereiken hen een steun in de rug te geven, bij de eerste schreden op het pad van de tekenkunst, dat zeker niet altijd over rozen gaat. Maar ik hoop veel doornen voor hen weg te nemen. Voor hen die thuis veel kunnen oefenen, zal dit zeker spoedig tot resultaten leiden, die ze van zichzelf niet verwacht hadden. Teken en schilderen is een betrekkelijk goedkope hobby, vooral als men zich beperkt tot een blok tekenpapier, potlood, pen, oost-indische inkt en waterverf met penselen. En beste mensen het is een hobby waar je je hele leven plezier aan kunt beleven.

We zullen verschillende technieken behandelen, opdat U met verschillende technieken vertrouwd raakt en zich niet direct vastlegt op één techniek. Leer met diverse materialen te werken en dan pas kunt U zeggen welke techniek en welk materiaal U het beste ligt. De één leeft zich uit in de zwart-wit techniek, terwijl de ander zich beter thuis voelt in het werken met kleur.

We beginnen met de zwart-wit technieken en gebruiken om de beginnen hierbij de volgende materialen:

Een bloc goed tekenpapier maat 30 x 40 c.m.

Kladpapier voor Uw eigen oefensheets.

Een tekenplankje of stevig karton als onderlegger.

Potlood van goede kwaliteit no. HB, 2B of 3B

Wat pijpjes houtskool

Een potlood NEGRO no 2 of een CONTÉ potlood.

Een stukje vlakgom en een stuk kneedgom.

Een klein uitschuifbaar Stanley- mesje.

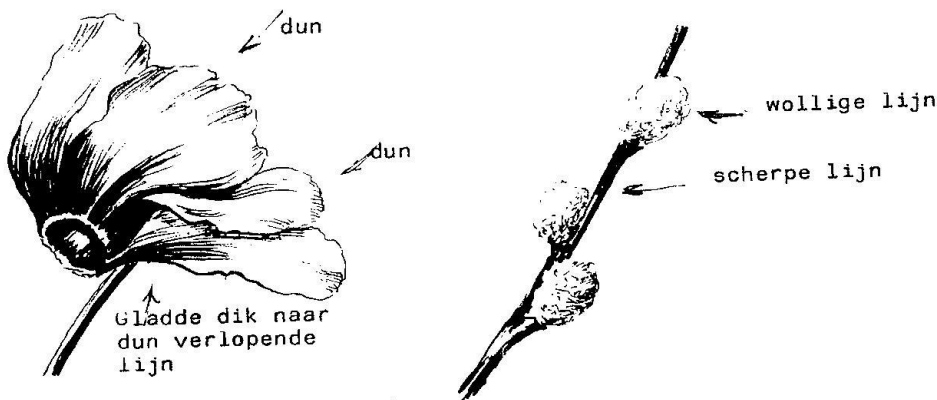
Slijp Uw potloden nooit met een puntenslijper, maar met een scherp mesje. U krijgt dan een lange punt, waarmee men snel grote vlakken kan invullen als U Uw potlood goed schuin houdt, terwijl U met deze punt ook dunne en scherpe lijnen kunt zetten als U Uw potlood vertikaal houdt. Houdt de punt steeds scherp en lang, het resultaat van Uw werk hangt hier in grote mate van af.

In het algemeen moet een tekenstudie beginnen met de theorie van de perspectief. Hiermee kan je in een tekening ruimte en diepte suggereren. Het toelopen van de lijnen naar de horizon en het kleiner worden van bijv. een rij bomen of huizen naar de horizon geeft een gevoel van ruimte. Deze ruimte bereikt men niet alleen door de lijnperspectief, maar ook door kleurperspectief. U zult zich afvragen, hoe kan ik nu kleur met een potlood, negro of conté in mijn tekening aanbrengen. Toch kan men met dit tekenmateriaal verschillende tinten bereiken. Maak maar eens 10 vakken en begin de eerste met grote druk op Uw potlood zeer donker te arceren. Het volgende vakje met iets minder druk en zo doorgaande komt U bij het 10e vakje, dat U maar heel licht met uw potlood aanraakt. Als U dit goed doet, dan hebt U 10 verschillende toonwaarden.

Bij beginners kenmerken de tekeningen zich door een potloodlijn, die overal even dik en even grijs is. Het resultaat is dan saai. U kunt met Uw kunt met Uw tekenmateriaal "vertellen" over Uw waarnemingen en gevoelens. Een symfonie in éénzelfde maat en overal even hard gespeeld, is niet om aan te horen. En zo is een tekening met overal een even harde en dikke lijn, niet om aan te zien.

Tekent men een landschap dan tekent men alles wat op de voorgrond staat dus dicht bij Uw oog, met een pittige lijn met veel details en duidelijke licht-schaduw partijen. Partijen die verder weg liggen tekent men met minder details en wordt de tegenstelling licht-schaduw minder. Aan de horizon tekent men nauwelijks nog licht-donker partijen en zijn de contouren bijna niet meer te zien. Op deze manier suggereert men kleurperspectief d.m.v. de diverse toonwaarden en lijkdikten.

zoals reeds gezegd, men moet met het materiaal vertellen om een stofuit-²drukking te bereiken.
 Als U een bloemblaadje tekent, dan moet het potlood hierover vertellen. Zo'n kelkblaadje is glad en teer. De uiteinden zijn nog teerder en dunner, bijna doorzichtig. Men tekent dus met een glaude, scherpe lijn, met een verloop van lijndikte. Hiermede suggereert men de groeirichting van het blaadje. Op deze manier hebt U niet alleen de bloem getekend, maar ook verteld over de vorm en de hoedanigheid van de bloem.
 IJzeren- en glasvoorwerpen tekent men met een scherpe harde lijn met harde glimlichten, een touwtje of wollen kleding tekent men met een zachte lijn, dus met een botte punt aan Uw potlood.
 Tracht al deze tips in Uw werk toe te passen en U ontdekt deze mogelijkheden. Het weergeven van vorm en het weergeven van Uw gevoelens, zullen U grote voldoening schenken.

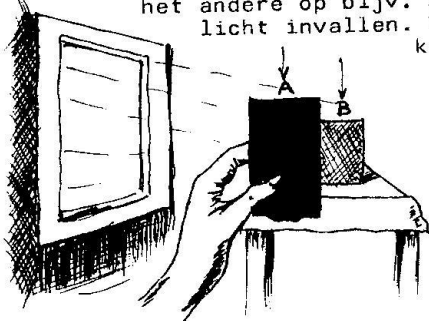

Vanwege de gebruikte druktechniek, kan ik deze tekeningen niet in potlood uitvoeren, maar met de tekenpen. Maar ik hoop dat het U duidelijk is wat ik aan de hand van de tekst bedoel.

← diverse toonwaarden

Om U te laten zien wat een verschil in toonwaarde dezelfde voorwerpen hebben, zelfs al op geringe afstand, bewijst de volgende proef:
 Neem 2 stukjes zwart karton, het ene op armlengte afstand van Uw oog, het andere op bijv. 2 meter afstand. Laat van één kant het licht invallen. Karton A ziet U zwart, doch het zwarte karton B ziet U nu grijs. Deze kleurverandering is op zeer korte afstand al waar te nemen.
 Bij het tekenen van een stilleven moet U hier al rekening mee houden.

Alvorens U iets te gaan vertellen over het beloofde onderwerp "De Vertellende Lijn", wil ik eerst de heer Winkels bedanken voor de prachtige uitvoering van dit drukwerk. Dit geeft mij inspiratie om met deze maandelijkse bijdrage door te gaan, temeer daar ook onze clubvrienden dit op prijs stellen.

"De Vertellende Lijn"

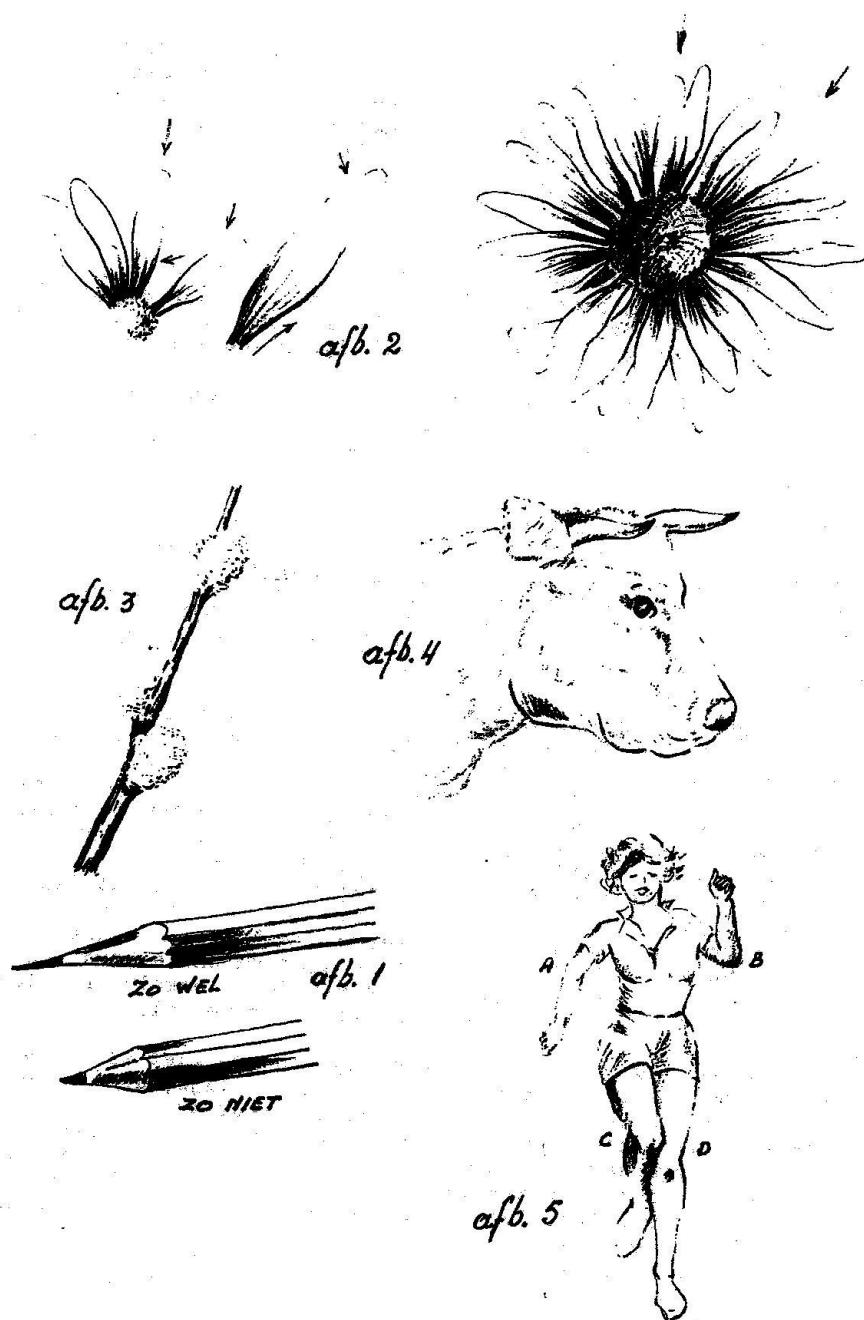
Na de 16 Tips vorige maand, zult U begrepen hebben, dat de lijn in uw tekening een grote rol speelt. U kunt n.l. met uw lijn suggereren welke stof u tekent. Zo zal een teer bloemkelkje met een andere lijn weergegeven worden, dan een boomstronk, een ijzer voorwerp of een wollige stof. Een goede punt aan uw potlood slijpen is van groot belang (afb. 1). Voor schetsen potlood HB en 2B of met Conté à Paris no. 2 en Negro 2. We gaan nu nog wat dieper op dit onderwerp in met wat voorbeelden ter verduidelijking.

Bijv. Een Bloem: scherp gepunt potlood HB. Een bloemblaadje is glad en teer. Dit moet u dus "vertellen" met de lijn. De uiteinden van de blaadjes zijn nog dunner, nog meer doorzichtiger. Het verloop van de lijndikte vertelt hiervan. Ook geeft het verloop van dik naar dun de suggestie van de groeirichting. (afb. 2)- Zo hebt U niet alleen van de vorm, maar ook van de hoedanigheid van de bloem verteld.

Bijv. Wilgenkatje: Let op het verschil in lijn van het gladde en harde taaie takje en de zachte donzige "katjes" en op de groeirichting van het takje dik en dun. (afb. 3). Nog een voorbeeld waarbij de structuur van de lijn een rol speelt n.l. hard zacht n.l. de kop van een koe met negro 2. De lijn van de neus, keel en oren zacht (iets stompe punt) en de horens, de kaakhoek en bovenzijde kop, met een pittige scherpe lijn. (afb. 4). Ook de lichaamsdelen die dicht bij ons oog zijn, moeten wat duidelijker getekend zijn. Dit vertelt over de ruimte. (zie afb. 5). De lijn is niet overal even dik, maar "vertellend" over het zachte haar, de gladde huid, de slappe stof van de kleding en de harde en zachte delen van het lichaam, bijv. de harde knieën, enkels en ellebogen. Hard en zacht in de lijn. Zie A-B. Levendig vertellen, niet op één toon.

Een scherpe punt aan uw potlood of negrokrijt en een niet al te zware druk op uw potlood geeft een zachte en toch gladde lijn, dus geschikt voor de gladde huid, bijv. om armen en dijbenen weer te geven. Iets meer druk op uw potlood en de lijn wordt iets zwarter. Deze pittige gladde lijn suggereert de harde delen van het lichaam, dus daar waar het skelet zich direkt onder de huid bevindt. Houdt U het potlood of krijt iets minder rechtop, dan krijgt men een min of meer "wollige" of "korrelige" lijn. Geschikt voor de kleding. Zo komt men tot het begrip stofuitdrukking. De lijn vertelt van de materie, dus hard, glad, scherp, wolachtig. Ook kan de lijn vertellen van de ruimte of afstand, zie afb. 5 bij de knieën en de ellebogen. Het verschil in tint suggereert hier de afstanden t.o.v. uw oog. zie C en D. Als U probeert deze gegevens in uw lijn toe te passen, dan ontdekt U dat het mogelijk is uw gevoelens zichtbaar te maken.

4

Na de behandeling van de lijn in de vorige bijdrage, zult U een idee gekregen hebben, wat U alleen al met de lijn kunt uitdrukken. Er staan ons echter nog meer middelen ter beschikking om diepte in Uw werk te krijgen n.l. d.m.v. de perspectief of doorzichtkunde. We zullen de perspectief eenvoudig behandelen, met veel voorbeelden, om het niet saai, maar wel begrijpelijk te maken.

Hoe ervaren wij met onze ogen ruimte ?

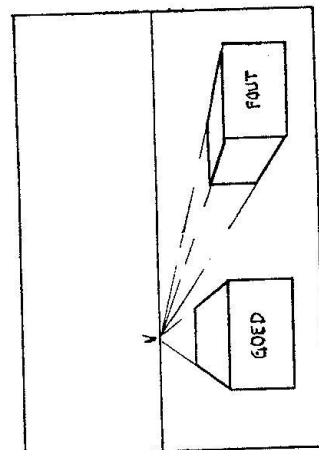
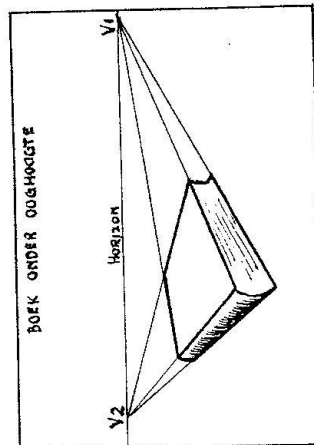
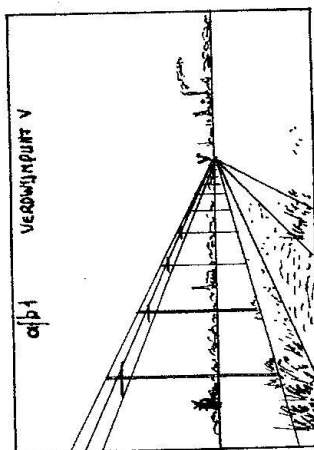
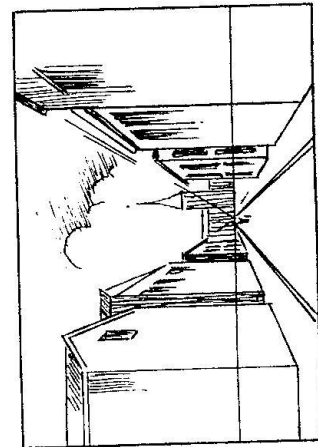
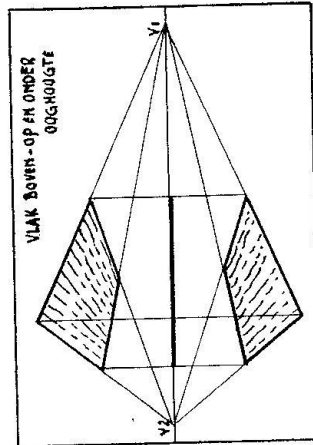
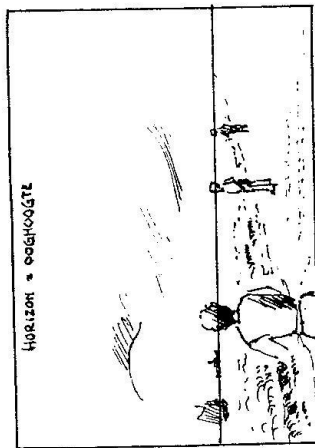
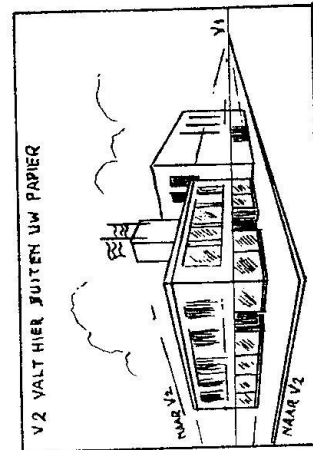
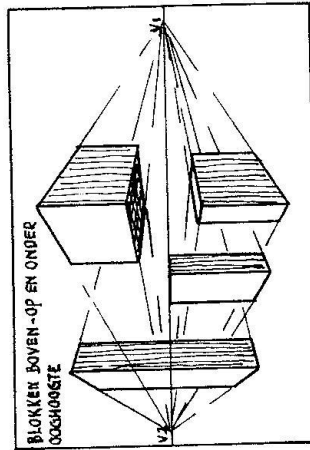
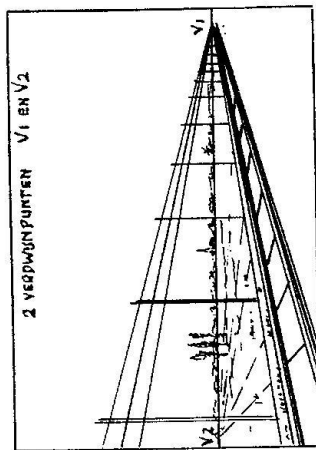
- 1e Door kleurverandering, door de atmosfeer tussen het voorwerp en ons oog. Hoe groter de afstand, hoe meer atmosfeer. De kleur verliest zijn helderheid, het groen wordt blauwgroen en heel ver weg zelfs lila.
 - 2e Door het schijnbaar kleiner worden der voorwerpen. Dit kleiner worden der voorwerpen van gelijke grootte gaat zeer geleidelijk, zodat men een verbindende lijn kan trekken langs deze schijnbaar kleiner wordende voorwerpen. We zullen ons voorlopig bezig houden met punt 2, want punt 1 valt onder het onderwerp kleur, waarover later hopelijk meer. Uit afb. 1 blijkt, dat we op eenvoudige wijze ons tekenvlak kunnen doorbreken. De palen worden n.l. naar de horizon toe steeds kleiner, tot ze in één punt samen komen. Dit is het verdwijnpunt V.
- Wat is de horizon ? Dit is een waterpaslijn op oneindige afstand, en gelegen op ooghoogte. Deze lijn is zeer belangrijk in Uw werkstukken, hetzij in zichtbare toestand bij Uw landschappen, of denkbeeldig in een stilleven, portret-, of figuurtekening. Deze lijn bepaalt het aanzicht van Uw tekening. De horizon, dus ook Uw oog, kan zich boven, onder, of op gelijke hoogte van het voorwerp bevinden. Ter verduidelijking diverse voorbeelden, van zowel een perspectief met 1 als met 2 verdwijnpunten.

In de praktijk, dus bij het buitentekenen, bepaalt men de schuinite van de oplopende- en afdalende lijnen, door Uw potlood in de juiste schuine stand voor Uw oog te houden, bijv. langs de dakgoot en langs de onderkant van het gebouw. U vindt dan vanzelf de verdwijnpunten op de horizon van Uw tekening, want met deze horizonlijn moet U steeds beginnen. U zult dan ondervinden, dat deze verdwijnpunten wel eens buiten Uw tekenpapier vallen. U geeft dan gewoon deze schuine lijnen op Uw tekening aan en eventuele tussenlijnen geeft U minder schuinite in de richting van het denkbeeldige verdwijnpunt buiten Uw papier. Voor de duidelijkheid houd ik deze punten binnen het papier bij mijn voorbeelden, algeeft het meestal wel een ietwat overdreven perspectief. Het bovenstaande kan men in enkele stellingen samenvatten, die voor Uw werk van het grootste belang zijn bij het tekenen van de perspectief van de rechte lijn.

- 1 Een horizontale lijn in een wijkende stand, boven ooghoogte gelegen, loopt af naar de horizon.
- 2 Een horizontale lijn in een wijkende stand, onder ooghoogte gelegen, loopt op naar de horizon.
- 3 Een horizontale lijn in een wijkende stand, op ooghoogte gelegen valt samen met de horizon.
- 4 Vertikale lijnen blijven altijd vertikaal.

Met deze stellingen, kunt U heel gemakkelijk de fouten in Uw werk ontdekken.

Volgende keer meer over perspectief.

Uit de vorige bijdrage over de perspectief van de rechte lijn, zijn voor U veel mogelijkheden geopend. U zult echter begrijpen, dat dit nog niet voldoende is. Er ontbreekt nog de perspectief van de gebogen lijn. Want dit stelt U in staat om o.a. voorwerpen uit Uw directe omgeving te kunnen tekenen. Ik bedoel hier de ronde voorwerpen, zoals bekers, borden flessen, maar ook voorwerpen uit het landschap, zoals emmers, tonnen enz. We zullen ons nu dus bezig houden met de perspectief van de cirkel. Zie afb. 1 en 2.

Houdt U een beker voor U met de opening op ooghoogte, dan ziet U deze opening (cirkel) als een rechte lijn. Houdt U hem onder ooghoogte, dan kijkt U in de opening en dan ziet U de opening als een cirkel in perspectief. Deze vorm heet ellips. Alleen als U loodrecht boven in de beker kijkt dan ziet U de zuivere cirkelvorm. Bij het tekenen van een ellips, denken we nu de cirkel liggend in een vlak, een vierkant. In dit vierkant tekenen we nu de 2 diagonalen en de 2 middellijnen en we vinden het meetkundig midden. Afb.1. A.B. C. en D zijn de raakpunten van de cirkel in het vierkant. Nu tekenen we het vierkant in perspectief, zie afb. 2. Ook hier weer de diagonalen en de 2 middellijnen tekenen en we vinden weer de 4 raakpunten van de cirkel in perspectief n.l. van de ellips. De ellips ontstaat dan door de 4 raakpunten met een regelmatig gebogen lijn te verbinden. Deze manier van construeren is een nogal omslachtige methode, maar bewijst, dat de ellips gelegen in een plat vlak, ondanks de wijkende stand van het vierkant, altijd zuiver horizontaal blijft. Zie stippellijn in afb. 2.

Nu de praktijkmethode:

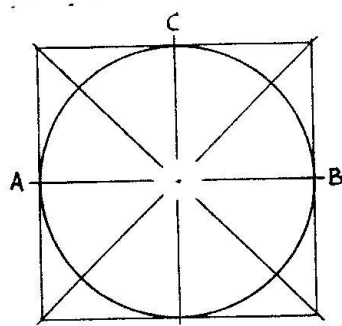
we tekenen een rechthoek met weer 2 diagonalen en de 2 middellijnen. De middellijnen noemen we nu de korte- en de lange as van de ellips. De korte as geeft de perspectivische hoogte van de ellips aan en de lange as de perspectivische breedte. Deze maten vindt U door het meten naar de natuur. Op deze manier tekent of schetst U een ellips in een niet perspectivische rechthoek.

U zult ervaren, dat het tekenen van een ellips zeer lastig is. Men bedenke steeds, dat men moet kunnen zien, dat het een zuivere cirkel in perspectief is. Maak veel oefeningen van ellipsen, zowel bijna ronde als heel platte. Teken veel voorwerpen uit Uw dagelijkse omgeving zoals: borden, pannen, flessen, doosjes enz. en denk vooral aan de volgende stellingen:

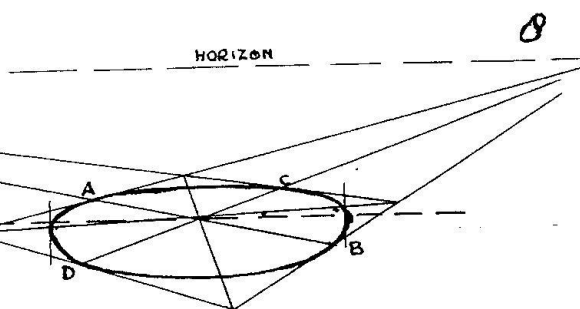
- 1e De lange as van een ellips gelegen in een horizontaal vlak blijft Horizontaal.
- 2e De lijn van de ellips langs de raakpunten moet een vloeiende gebogen lijn zijn. Dus geen rechte-of puntige gedeeltes er in. Zie afbeeldingen.

Voorts nog wat afbeeldingen van toepassingen van de ellips.

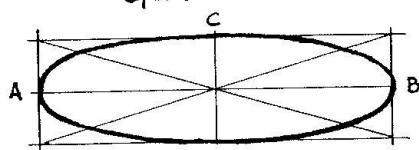
Uit was de behandeling van de horizontale ellips. In de volgende bijdrage het tekenen van de vertikale ellips.

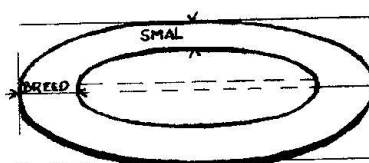
afb. 1

afb. 2

afb. 3

RING

FOUT

BOL

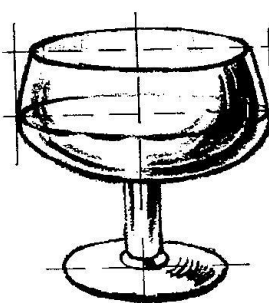
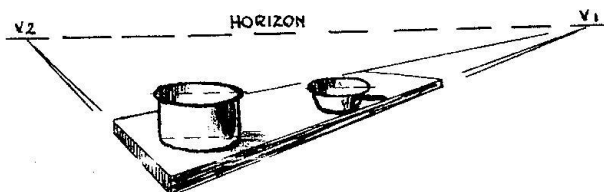

HOL

Borden

FOUT

De VERTIKALE ELLIPS:

Ook deze ellips komt in veel tekeningen voor, denk maar aan wielen, schepraderen, poortjes, boogramen e.d.

Het tekenen van de vertikale ellips, geeft meer moeilijkheden dan de horizontale ellips. De moeilijkheid schuilt in het feit dat bij de horizontale ellips de lange as altijd horizontaal blijft, terwijl dit bij de vertikale ellips niet het geval is. De lange as van de vertikale ellips staat n.l. loodrecht op Uw kijkrichting, waardoor de ellips een hellende stand krijgt. Voorbeelden zullen U dit duidelijk maken.

We tekenen de vertikale ellips in een perspectivisch vierkant en dit is nu de grote moeilijkheid. Was het bij de horizontale ellips betrekkelijk eenvoudig de ellips in een rechthoek te tekenen, (zie de praktijkmethode op bladzijde 7), is het niet mogelijk om de vertikale ellips in een staande rechthoek te tekenen, vanwege z'n hellende stand,

De moeilijkheid is nu het perspectivisch vierkant.

Het tekenen van een vierkant in perspectief onder ooghoogte zie afb. 1. Neem als hoogte de afstand a-c. De wijkende lijn a-b zie U dus perspectivisch verkort en moet worden geschat. Het moet dus een vierkant in perspectief lijken. Zie afb. 1, 2 en 3. Dit is dus de moeilijkheid. Nu kunt U weer de diagonalen en middellijnen tekenen.

De 2 middellijnen geven weer de vier raakpunten aan van de ellips, die U nu kunt tekenen in het perspectivisch vierkant a-b-c er zie afb. 4. De ellips staat nu iets hellend in de richting van de langste diagonaal x-y.

Belangrijke stelling:

Bij de horizontale ellips gebruiken we de rechthoek met lange en kort as. Bij de vertikale ellips gaat deze constructie niet op en moeten we gebruik maken van het perspectivisch vierkant, dat geschat moet worden en dus op een vierkant moet lijken. Zie afb. 5 voor het tekene van de vertikale ellips zowel boven, - onder - als op ooghoogte (horizontaal).

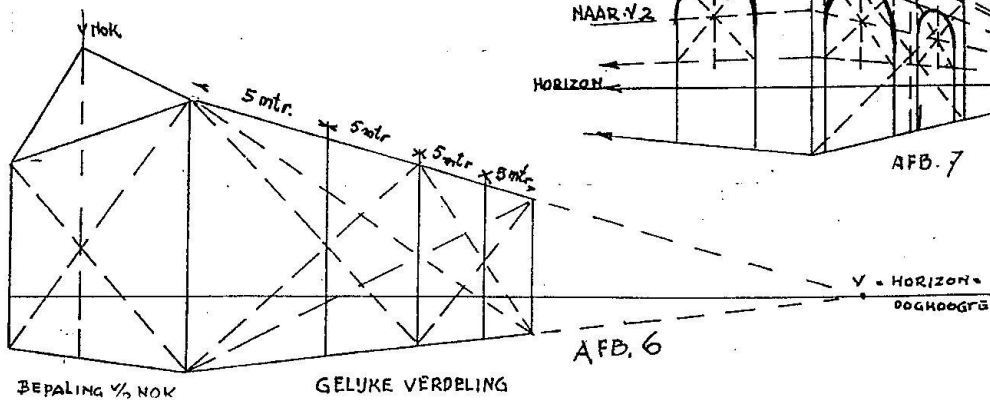
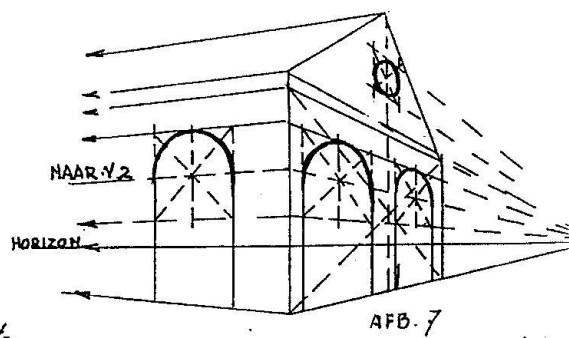
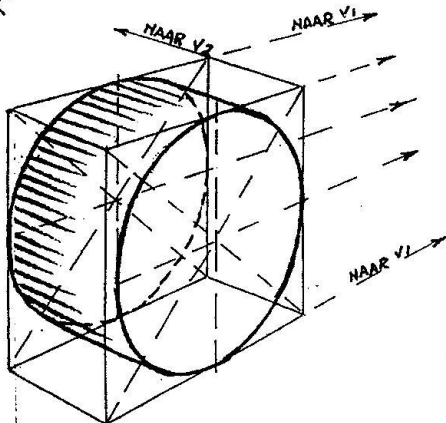
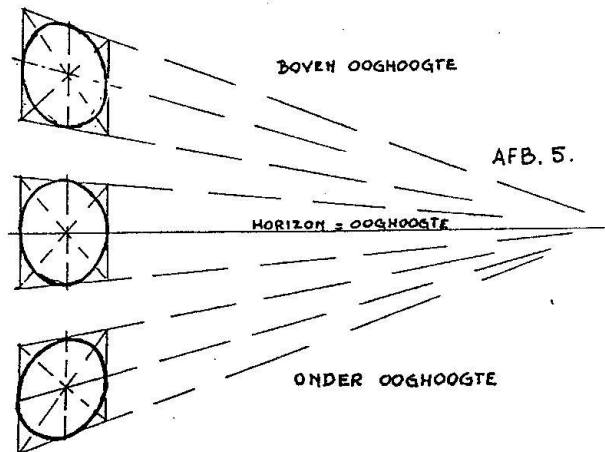
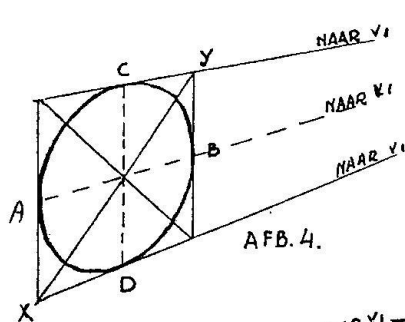
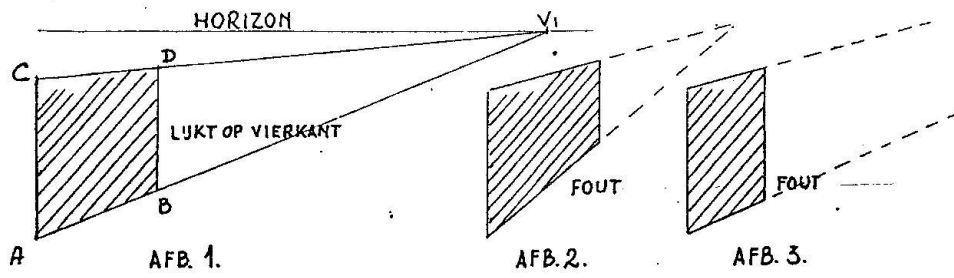
Als U het perspectivisch vierkant goed hebt getekend, dan komt de goede stand van de ellips daaruit voort. Het bepalen van het midden in een perspectivisch vlak.

Trek beide diagonalen in het vlak en op het snijpunt vindt U het perspectivisch midden. Vervolgens kunt U de nieuw ontstane vlakken weer in 2 perspectivisch gelijke delen verdelen. Dit komt voor bij het bepalen van de nok van een huis en bij het bepalen van de plaats der ramen in een zijgevel (zie afb. 6 en 7)

Ik hoop dat U met deze eenvoudige uiteenzettingen van de perspectief genoeg inzicht hebt gekregen in de doorzichtkunde, om dit in Uw werkstukken te kunnen toepassen. Bestudeer de afbeeldingen en houdt er in Uw werk rekening mee, dan zult U zeker een nog grotere voldoening en plezier in Uw hobby krijgen.

Nu we achtereenvolgens "de tekentips, de vertellende lijn en de perspectief" hebben behandeld, waarbij we uitsluitend met potlood of negro hebben gewerkt, lijkt het verstandig om alvorens met inkt te gaan werken, in de volgende bijdrage het besprokene van blz. 1 t/m 8 d.m.v. voorbeelden in de praktijk te verduidelijken.

10

Verjaardagen

Maart: 1 Janneke Klop
5 Ad Klein
5 Anneke Bosch
8 Marie-José Swegler-Peters
10. Ida Favre
28 Faieza Nel-Darweesh

Wij wensen alle jarigen een gezonde en goede verjaardag!

"Streeknieuws"
een uitgave van
Teken- en schilderclub
"De Goudse Streek"

Atelier:
Nelson Mandela Centrum
Bernadottelaan 79
2806 JM Gouda

www.degoudsestreek.nl

